

Tervise
Arengu
Instituut

Emakakaelavähki haigestumine ja HPV vastu vaktsineerimine

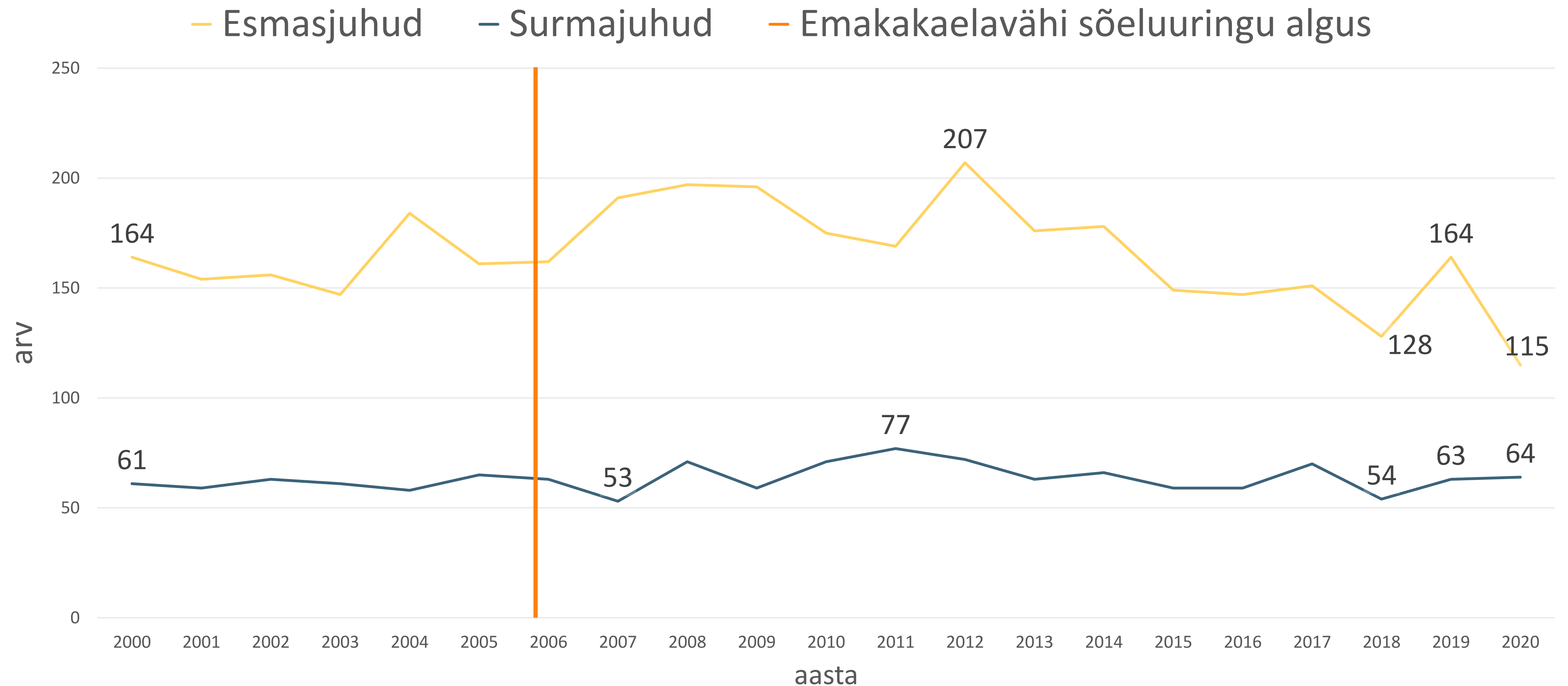
Dolores Eamets, MSc

Vähi sõeluuringute register

Tervise Arengu Instituut

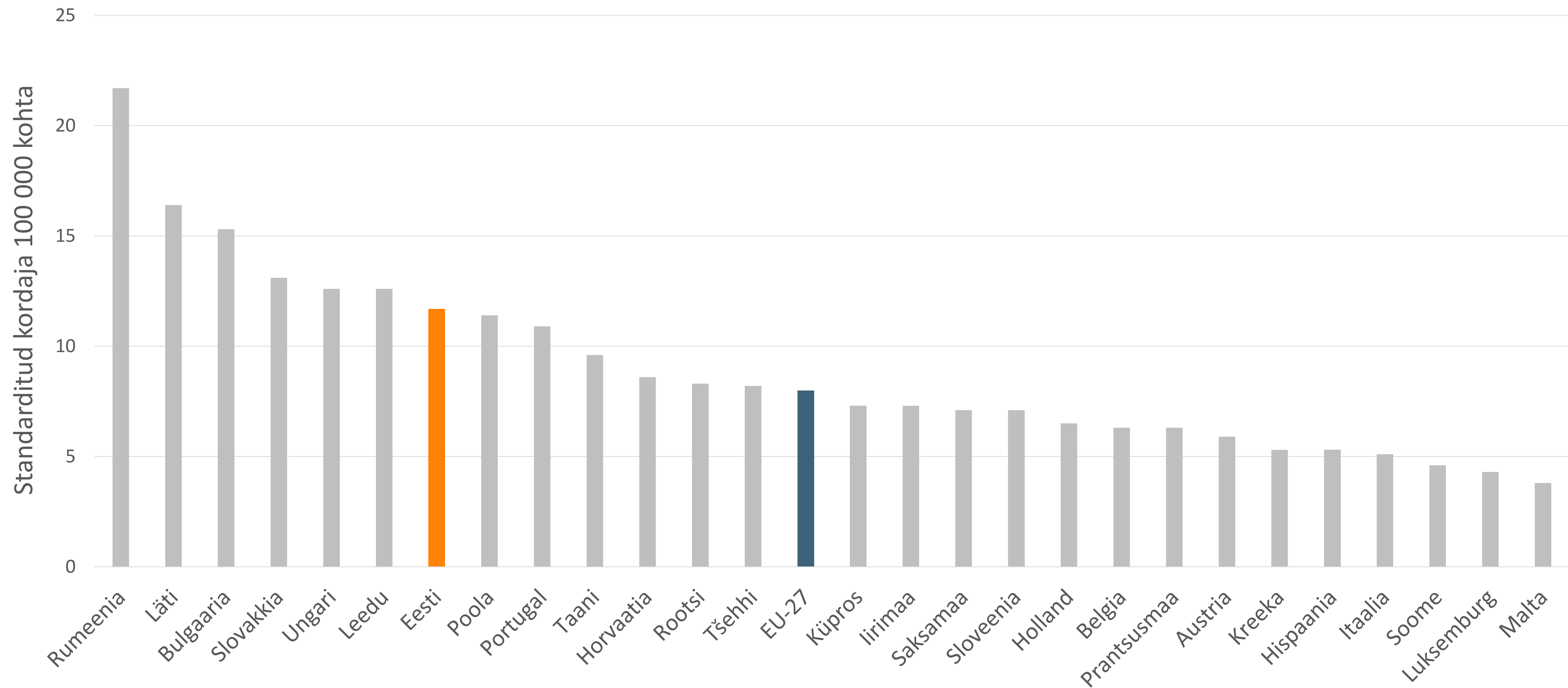
soeluuring@tai.ee

Emakakaelavähi esmasjuhtude ja surmajuhtude arv Eestis

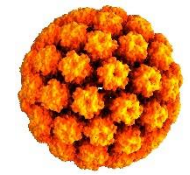
Allikas: Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas, PK10 (statistika.tai.ee) ja SD21 (statistika.tai.ee)

Emakakaelavähi esmashaigestumus Euroopa Liidus, 2022

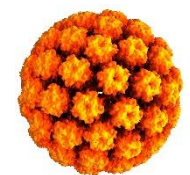

Allikas: European Cancer Information System (ecis.jrc.ec.europa.eu)

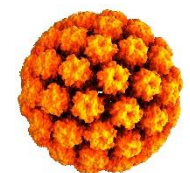
Inimese papilloomiviirus (HPV)

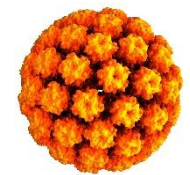
Kõige tavalisem seksuaalsel teel leviv infektsioon maailmas

85–100% emakakaelavähi juhtudest seotud HPVga

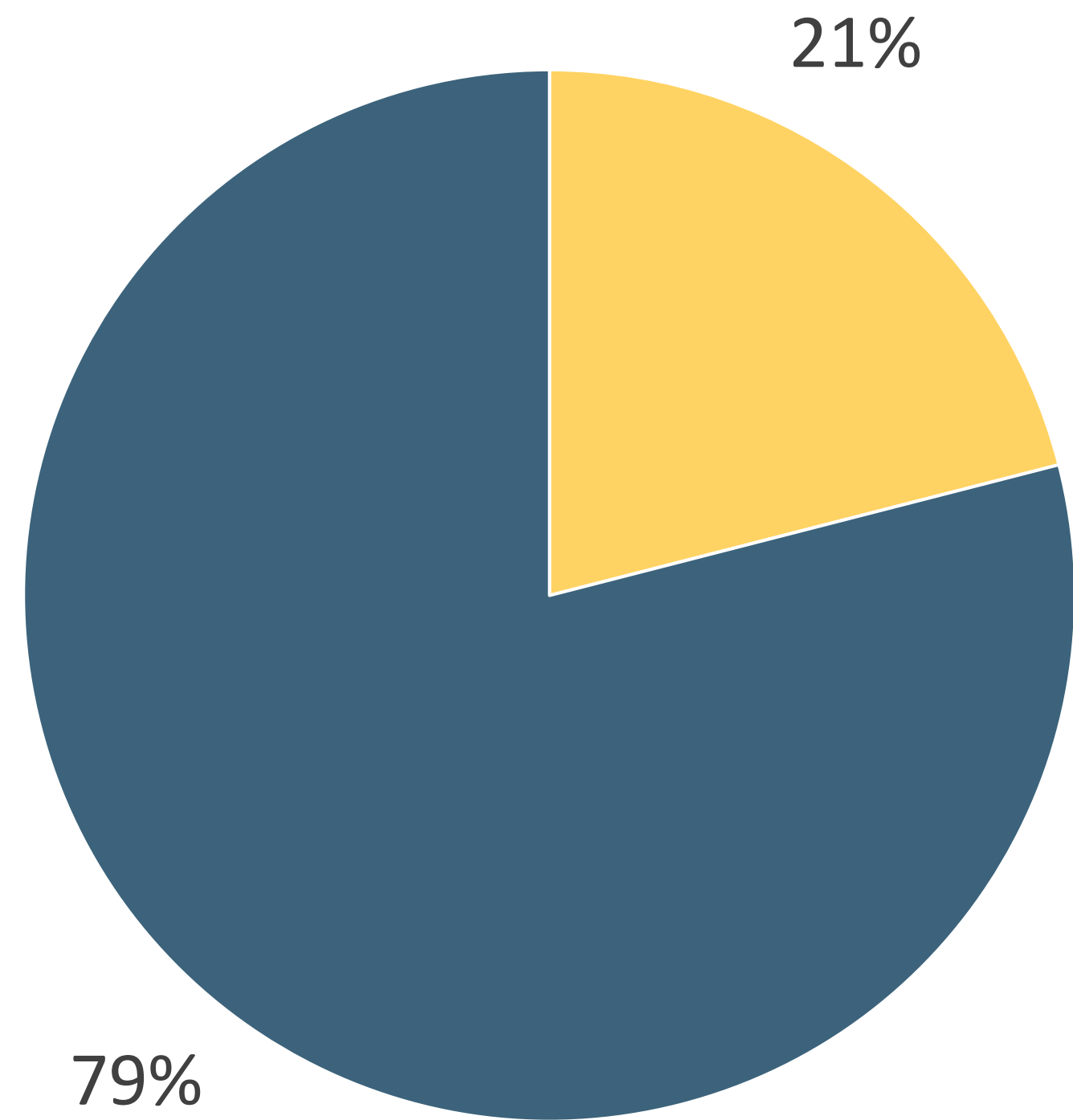
Vähi kujunemine võtab ca 10-25 aastat

HPV-viirusi on üle 200 tüübi: kõrge- ja madala-riski tüübid

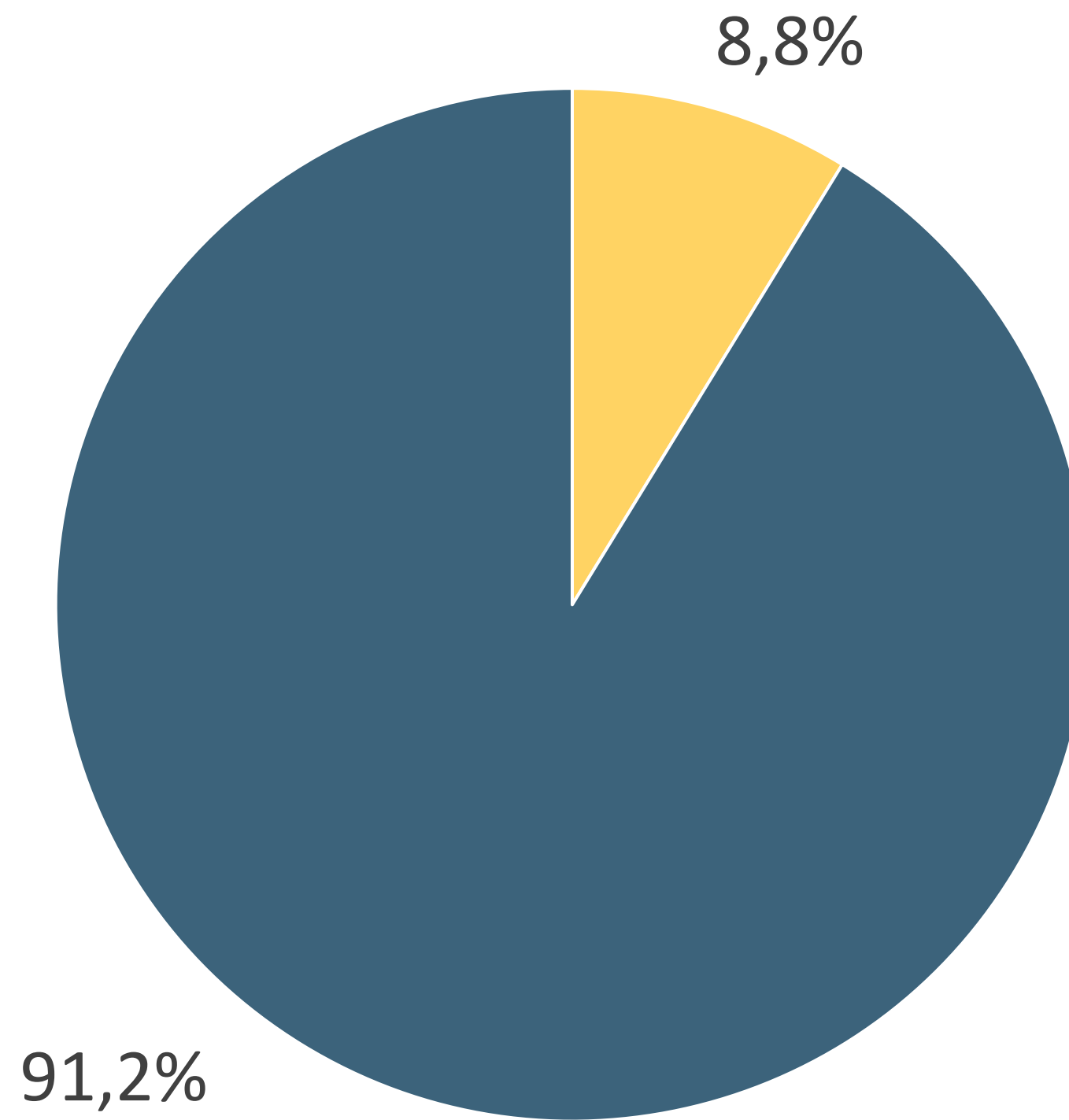
Allikas: [\(Castellsagué, 2008\)](#), [\(Laisaar et al., 2018\)](#), [\(Orumaa et al., 2022\)](#)

Kõrge-riski HPV levimus Eestis

Kõrge-riski HPV levimus **18-35** aastaste naiste seas, 2005

Kõrge-riski HPV genotüübid on HPV 16, 18, 26, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 53, 56, 58, 59, 66, 68, 73, 82

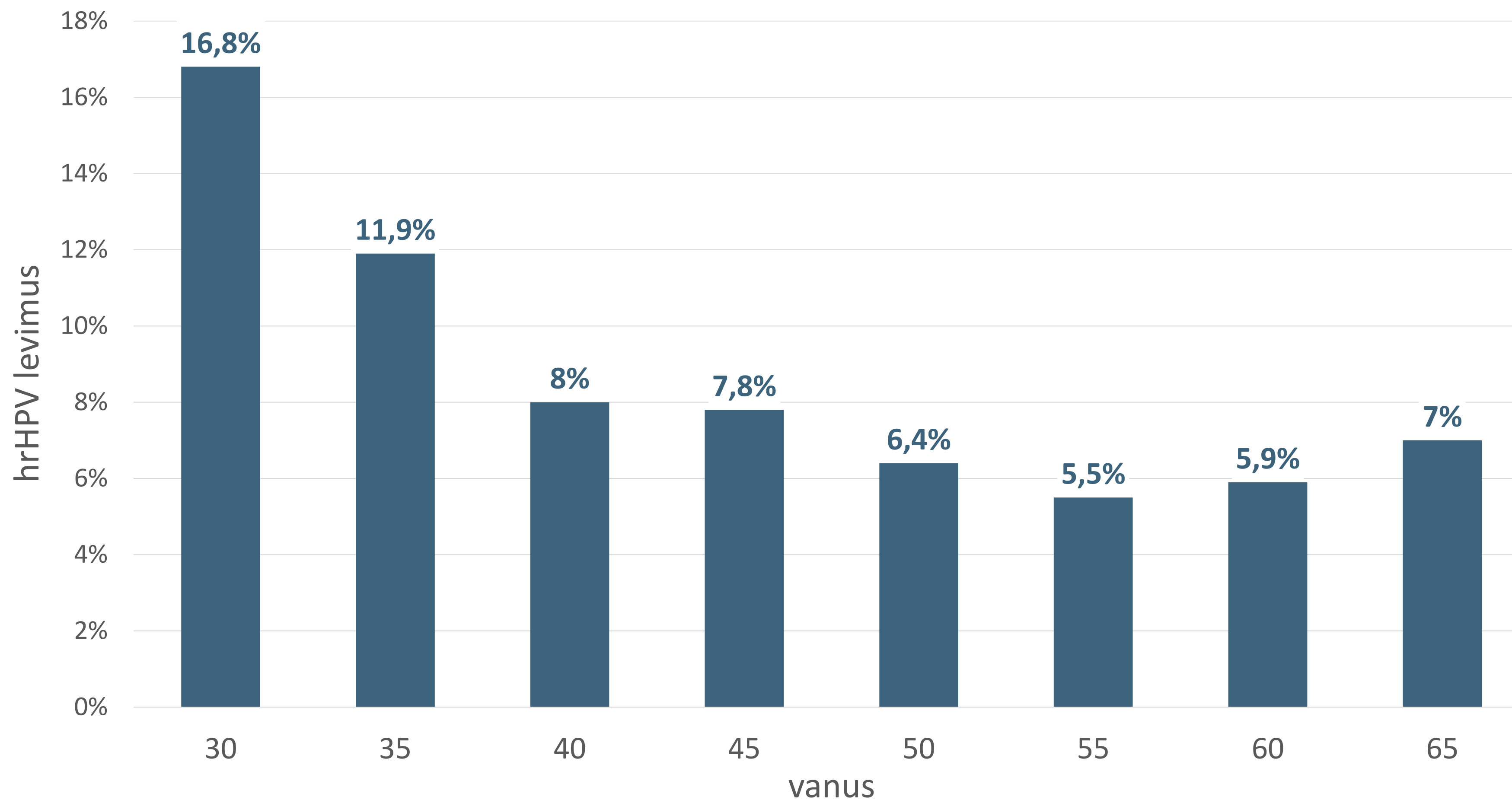
Kõrge-riski HPV levimus **30-65** aastaste naiste seas, 2021

Kõrge-riski HPV genotüübid on HPV 16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59, 66, 68

■ positiivne tulemus
■ negatiivne tulemus

Allikas: [\(Eamets, 2023\)](#), [\(Uusküla et al., 2010\)](#)

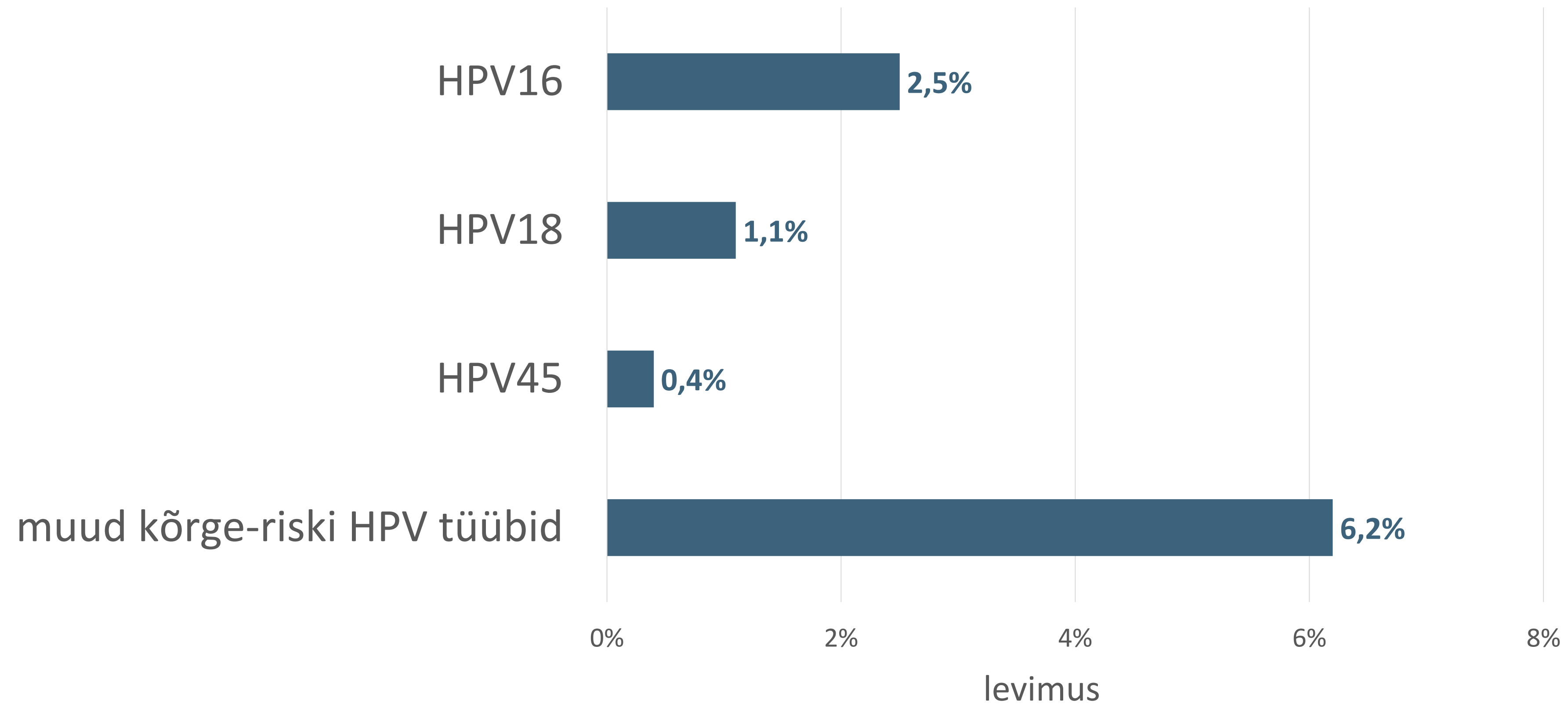
Kõrge-riski HPV levimus emakakaelavähi sõeluuringu vanuserühmades, 2021

Kõrge-riski HPV genotüübid on HPV 16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59, 66, 68

Allikas: [\(Eamets, 2023\)](#)

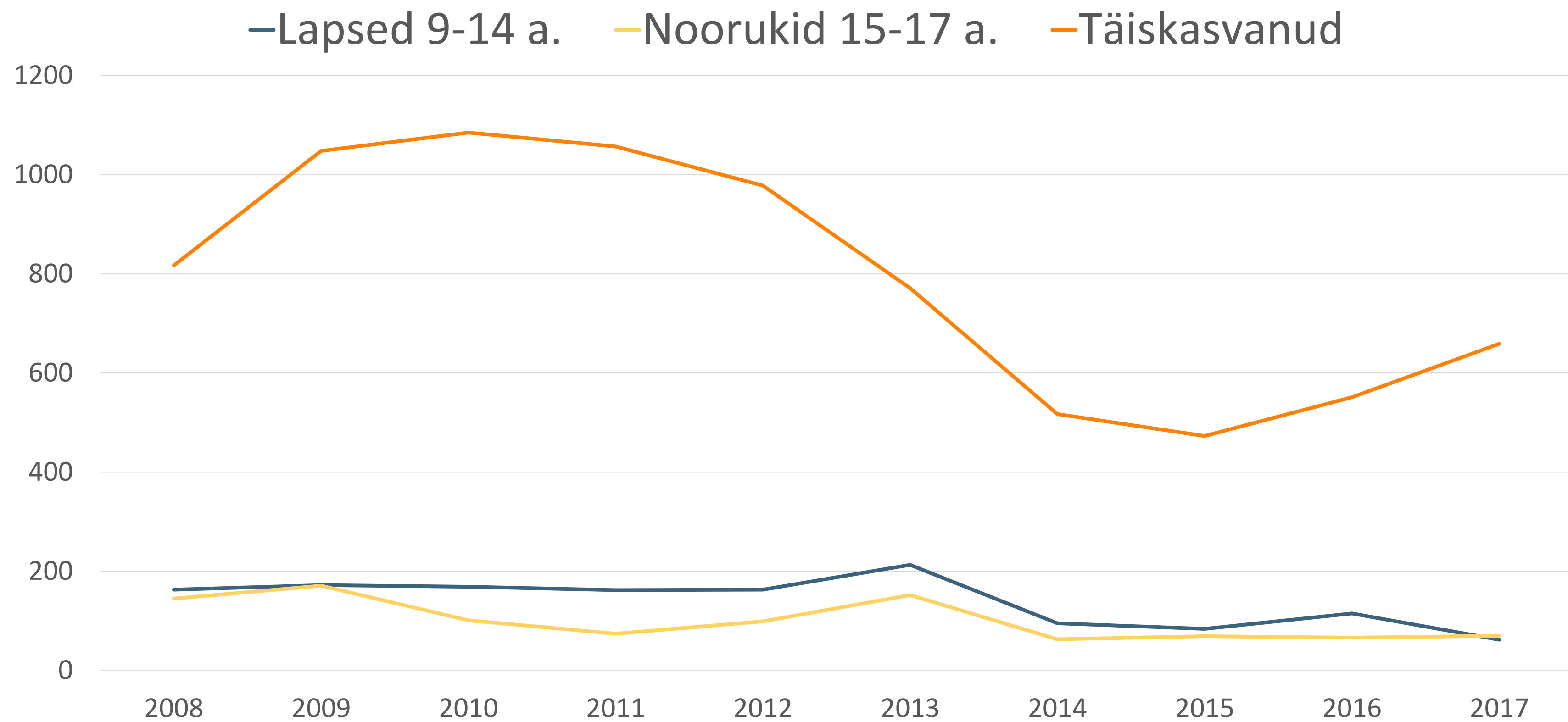
Kõrge-riski HPV tüüpide levimus emakakaelavähi sõeluuringul osalenute seas, 2021

Muud kõrge-riski HPV genotüübid on HPV31, 33, 35, 39, 51, 52, 56, 58, 59, 66, 68

Allikas: [Eamets, 2023](#)

Oportunistlik HPV vaktsineerimise statistika Eestis, kuni 2017

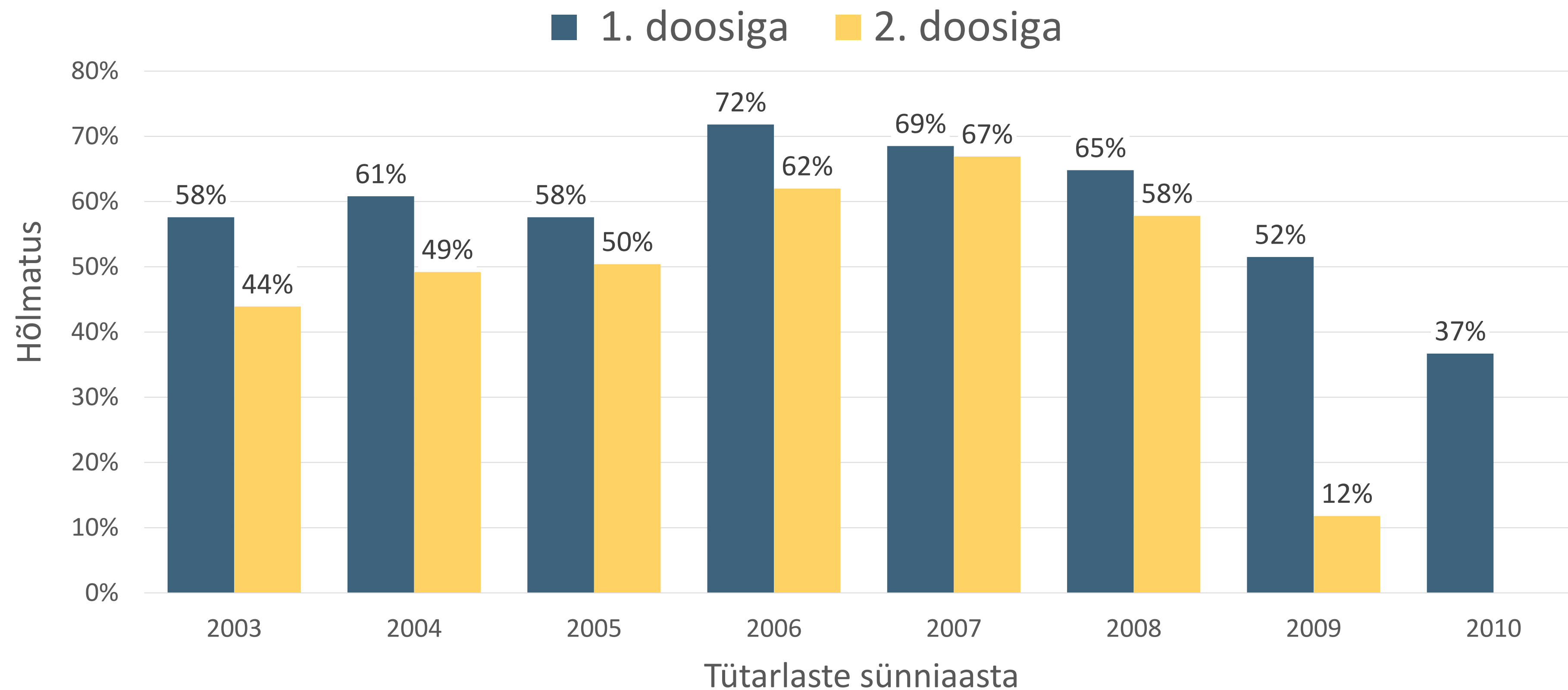
Kokku 10 364

Allikas: Terviseamet

HPV vaksineerimise hõlmatus Eestis, alates 2018

Al. 2018 HPV vaksineerimine riiklikus immuniseerimiskavas (12-14-aastased tütarlapsed)

Allikas: Terviseamet

HPV vaktsiin

Hetkel on müügil kolm vaktsiini:

- Cervarix (HPV 16, 18 +ristkaitse)
- Gardasil 4 (HPV 6, 11, 16, 18)
- Gardasil 9 (HPV 6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52, 58)

Kõik vaktsiinid on näidanud väga kõrget tõhusust, efektiivsust ja ohutust

Kõrgeim tõhusus, kui vaktsineerida enne HPVga kokku puutumist

Vaktsiin on tõhus ka vanemates vanusgruppides ja pärast CIN2 ravi

Kaks doosi on piisav, tütarlastel (kuni 20-a) piisab ka ühest doosist

Allikas: [\(Orumaa et al., 2022\)](#)

Emakakaelavähk on ennetatav

90% HPV vaktsiiniga hõlmatus

70% sõeluuringuga hõlmatus

90% vähieelsed muutused ja vähid ravitud

Allikas: cervical cancer roadmap (who.int)